

Analysis of Graduate Theses on The Efficiency of The New Primary-School Curricula

Burhan AKPINAR
Ayşenur DÖNDER
Osman KARAHAN

Fırat University, Faculty of Education

Abstract

The purpose of this study is to analyze the graduate theses conducted between 2006-2011 on the efficiency of the new primary-school curricula in terms of various dimensions. These dimensions are the aim, method and data collection instrument of the study and some demographical characteristics. The study has been conducted based the relevant eighteen master theses. The theses in question have been analyzed and interpreted in terms of their aims, methods and data collection tools after some demographical classifications and tables. It has been identified that there have been only few graduate theses done on the efficiency of the new primary-school curricula in Turkey during the afore-mentioned period. These theses seem to have been conducted under the supervision of largely academicians with an Assistant Professor Dr. title and mostly by female ones. The theses were generally conducted in the results-based evaluation model, and their aim is largely related to the efficiency of the curricula in question. And the theses are based on determining teachers' views. Moreover in these theses questionnaires developed mostly by the researchers were used as data collection tools. It has also been suggested in the study that the theses were conducted as an academic requirement rather than presenting a detailed picture of the issue. It is thought that this limitation of the theses results from their methods and data collection tools.

Keywords: *New primary-school curricula, Efficiency of primary-school curricula, Graduate theses*

SUMMARY

New Primary School Curriculum (NPC) has been designed with the help of modern development and by considering EU and other developed education system and international norms. NPC designed according to progressive education philosophy and constructivism has been prepared as providing radical changing in education philosophy (Tekişik, 2005), putting the student in the center of education and paying attention to personal differences (Kutlu, 2005; Gözütok and others, 2005; Yangın, 2005).

Besides this, NPC gives importance to modern approach such as learning based on cooperation, multiple intelligence approach and quantum paradigm. Arslan (2005) expresses this revolution as ‘modernization process of MEB by depending on constructivism instead of behaviorism. In society there are great expectations from NPC whose improvement process is summarized briefly. In this regard, knowing the

importance especially in usage of NPC has great importance. Due to this importance, NPC, its basic foundation and its references sources have been in the center of interest and it will be in the future for educators.

Purpose of the Study

The purpose of this study is to analyze the master thesis studied during 2006-2011 in relation with effectiveness in usage of new primary school curriculum from different perspective.

METHOD

With the purpose of analyzing master thesis studied during 2006-2011 in relation with effectiveness in usage of new primary school curriculum according to several criteria such as purpose, method, data collecting devices and some demographic features, this study has descriptive character and it is a kind of documental survey.

The data of this study is provided from The Center Documentation and International Information Survey of YOK by collecting the master and doctorate thesis studied during the years 2006-2011 related with this subject.. To interpret the data, “f” and % descriptive statistics techniques were used.

FINDINGS & RESULTS

In this study during this period of 2006-2011, most of them belong to 2006-2009, it has been found that only eighteen master thesis were studied directly related to this subject.

It is determined that most of these master thesis were studied by female lecturer (%61,1) and more than a half was carried with the help supervisors who have the title of Assist. Prof. Dr. (%61,2)The study specifies that in terms of purpose, half of the master thesis in relation with effectiveness in usage of new primary school curriculum focus on the problem.

However, focusing the result of these theses limits the definition of the problem with all aspects. %22,22 of these thesis during 2006-2011 related with this subject aims to express the teachers’ opinions about NPC. Although teachers’ opinions are important, ignoring other ingredients of the curriculum limits these studies to define the problem with all aspects. Another result of this study is about the choice of data collecting devices which researchers used for master thesis.

It is stated that in nearly all of these thesis (%94,4) questionnaire and scale were used and most of these were developed by the researchers. Using only questionnaire for such kind of complicated and multidimensional subject like NPC is very important limitation to see the subject in detail.

Yeni İlköğretim Programlarının Uygulamadaki Etkiliğine İlişkin Lisansüstü Tezlerin Analizi

Burhan AKPINAR
Ayşenur DÖNDER
Osman KARAHAN

Fırat University, Faculty of Education

Özet

Bu çalışmanın amacı, Yeni İlköğretim Programlarının uygulamadaki etkililiğine ilişkin 2006-2011 yılları arasında yapılmış olan lisansüstü tezleri çeşitli boyutlarıyla analiz etmektir. Bu boyutlar araştırmanın amacı, yöntemi, veri toplama aracı ve bazı demografik özelliklerdir. Belgesel tarama modelinde olan çalışma, konuyla ilgili olarak seçilen on sekiz yüksek lisans tezi üzerinde yürütülmüştür. Verilerin analizinde demografik tasnif ve tablolandırmadan sonra, sözü geçen tezler amaç, yöntem ve veri toplama aracı gibi özellikler bakımından incelenerek yorumlanmıştır.

Verilerin analizinden Türkiye’de Yeni İlköğretim Programlarının uygulamadaki etkililiğine ilişkin sözü geçen süreçte sınırlı sayıda lisansüstü tez çalışması yapıldığı belirlenmiştir ve bu tezlerin büyük bir kısmı, Yrd. Doç. Dr. unvanlı öğretim üyelerinin danışmanlığında gerçekleştirilmiştir. Çoğunlukla sonuç odaklı program değerlendirme modelinde yürütülen bu tezlerin amacı daha çok adı geçen programların uygulamadaki etkililiğine ilişkin olup, bunu konuyla ilgili öğretmen görüşlerinin belirlenmesi izlemektedir. Bu tezlerde, veri toplama aracı olarak, büyük oranda araştırmacılar tarafından geliştirilmiş anket kullanılmıştır. Çalışmada ayrıca, sözü geçen tezlerin çoğunlukla, konunun detaylı bir resmini ortaya koymaktan ziyade, akademik bir gereklilikle yürütüldüğü değerlendirilmiştir. Tezlerdeki bu sınırlılığın, daha çok kullanılan yöntem ve veri toplama aracından kaynakladığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Yeni ilköğretim programları, İlköğretim programlarının etkililiği, Lisansüstü tezler.*

GİRİŞ

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), bilim ve teknolojiye ilişkin değişimler, eğitimde kaliteyi artırma ve çağdaş dünyaya uyum gibi gerekçelerle, 2004 yılında ilköğretim programlarına yönelik kapsamlı bir yeniden yapılanma çalışması gerçekleştirmiştir. Bu çalışma ile ortaya çıkan programlar, kısaca Yeni İlköğretim Programları (YİP) olarak anılmaya başlanmıştır. MEB’in ”Reform” olarak nitelendiği bu düzenleme, kısa denecek bir pilot deneme sürecinden sonra, 2005–2006 eğitim-öğretim yılında ülke geneline yaygınlaştırılmıştır. Günümüzde ise YİP, ilköğretimin tümünde uygulanmaktadır.

MEB’i, eğitim programlarında “radikal bir değişim” (Aydın, 2006) ve reform noktasına getiren dinamikler, içsel ve dışsal olmak üzere iki kategoride ele alınabilir. İç dinamiklerin başında, Türk Eğitim Sistemi (TES)’nin, özellikle sonuçları itibarıyla,

hemen hiç kimseyi memnun edememesi gelmektedir. Özden (1999), bu durumu “hemen hiçbir kesimi memnun edemeyen, dar kalıplı okullar ve buralardan mezun olup devlet kapısında iş bekleyen memur zihniyetli büyük kitleler” şeklinde ifade etmektedir. Oktay (2006: 17) ise, TES için “idari, işleyiş, finansal yapı ve eğitim felsefesi açısından belli kalıplar arasında sıkışıp kalmış” değerlendirmesi yapmıştır. TES’i reforma götüren dış dinamiklerin başında, küreselleşme ve Avrupa Birliği (AB) gibi gelişmelerin ekonomik ve sosyal hayata yansımalarıyla, eğitim yönelik beklentilerin de değişmesi sayılabilir. Ayrıca Türkiye’nin katıldığı PISA gibi uluslar arası ölçekli çalışmalarda başarısızlığının ortaya çıkması da (Akbaş, 2006: 288), bu reformu hızlandırmıştır. Yaşar ve diğerleri (2005: 52) bunlara şunlar eklemektedir: “Bilim ve teknolojiye gelişmelerin eğitime yansımaları, eğitimde kalitenin artırılması, ekonomi ve demokrasiye duyarlılığın sağlanması, bireysel ve ulusal değerlerin küresel değerler içinde geliştirilmesi”. Bu iç ve dış dinamikler göz önüne alındığında, TES’de, toplumun beklentilerine cevap verebilmek ve küresel değişimlere ayak uydurabilmek için bir değişimin kaçınılmaz olduğu söylenebilir. Arslan ve Eraslan (2003), bu durumu, “geleneksel eğitim anlayışının yetersiz kaldığı günümüzde bu tür köklü yenilikler bir zorunluluktur” şeklinde dile getirmişlerdir. MEB (2005) ise, bu durumu, “tüm bu değişim ve gelişimleri eğitim sistemimize ve programlarımıza yansıtacak bir zorunluluk haline gelmiştir” şeklinde ifade etmiştir.

Sözü geçen reformun somut ürünü olarak ortaya çıkan YİP, çağdaş gelişmeler ışığında ve başta AB olmak üzere gelişmiş ülke eğitim sistemleri ile uluslararası normlar dikkate alınarak düzenlenmiştir. Köklü bir eğitim felsefesi değişimini öngöreceği şekilde (Tekişik, 2005) ilerlemeci eğitim felsefesi ile yapılandırmaçılığa dayalı olarak düzenlenen YİP, öğrenciyi merkeze alan ve bireysel farklılıklara önem veren bir anlayışla hazırlanmıştır (Kutlu, 2005; Gözütok ve diğerleri, 2005; Yangın, 2005). Bundan başka YİP, işbirliğine dayalı öğrenme, Çoklu Zekâ Kuramı (ÇZK) ve kuantum paradigması gibi çağdaş anlayışları da incelemektedir. Arslan (2005), bu reformu, “MEB’in, modernleşme sürecinin Davranışçı yaklaşımı yerine, Yapılandırmaçı anlayışa dayalı bu programlarla yeni bir dönüşümü” şeklinde ifade etmektedir.

Gelişim süreci kısaca özetlenen YİP’e yönelik toplumda büyük beklentiler mevcuttur. Bu bakımdan YİP’in özellikle uygulamadaki etkililiğinin bilinmesi büyük öneme sahiptir. Nitekim bu öneminden dolayı, YİP ve temel dayanakları ile referans kaynakları, eğitimcilerin ilgi odağı olmuş ve olmaya da devam etmektedir.

YİP’in, TES’nin çok önemli bir parçası haline gelmesinden sonra, eğitimcilerin konuya yönelik artan ilgileri sonucunda, ortaya haber, yazı, inceleme ve akademik araştırmalardan oluşan bir literatür çıkmıştır. Bu literatürün omurgasını oluşturan lisansüstü tez çalışmaları yakından incelendiğinde, bunların ağırlıklı olarak YİP’in uygulamadaki sonuçlarına ilişkin program değerlendirme çalışmaları olduğu dikkat çekmektedir. Türkiye’de Yükseköğretim Kurulu (YÖK) bünyesinde bulunan Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi’nde arşivlenen bu tezler, YİP’in uygulamadaki etkililiğinin ortaya konulması bakımından son derece önemlidir. Bu önem, YİP’in uygulanması ile ilgili olası aksaklıkların belirlenip, önlem alınması bakımından olduğu kadar, MEB’in, bu konudaki politika, karar ve uygulamalarının isabet derecesini ortaya koyması bakımından da kritiktir. YİP’e yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin bir diğer önemi de, üniversitelerin sorun çözme potansiyelini ortaya

koymaya yöneliktir. Ancak YİP'in uygulamadaki etkililiğine yönelik, çoğu program değerlendirme formunda yürütülen tezlerin önemi, bunların program teorisi ve program değerlendirme modelleri çerçevesinde yürütülmüş olması ile bilimsel ölçütlere uygun veri toplama ve analiz edilmiş olması koşullarına bağlıdır. Bu bakımdan, YİP ile ilgili lisansüstü tezlerin sözü geçen ölçütlere ne denli uygun olup olmadıklarının belirlenmesi, araştırılmaya değer bir konudur. Bu bağlamda, YİP'in uygulamadaki etkililiğine yönelik olarak, 2006–2011 yılları arasında yapılmış olan lisansüstü tez çalışmalarını çeşitli boyutlarıyla analiz etmeyi amaçlayan bu çalışmanın literatüre katkı sağlaması beklenebilir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

2006-2011 yılları arasında YİP'in uygulamadaki etkililiğine yönelik olarak yapılmış olan lisansüstü tezleri, amaç, yöntem, veri toplama araçları ve çeşitli demografik özellikler gibi farklı boyutlarıyla analiz etmeyi amaçlayan bu çalışma, betimsel bir nitelik arz edip, belgesel tarama modelindedir. Belgesel tarama, var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplama şeklinde tanımlanmaktadır. Belgesel tarama, belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsar (Karasar, 2005: 183; Borg ve Gall, 1971: 260-262; Büyüköztürk vd., 2012: 14).

Veriler ve Analizi

Çalışmanın verilerini, YÖK bünyesinde bulunan Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi'nden 2006-2011 yılları arasında yapılmış olan konuyla doğrudan ilgili yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır. Sözü geçen merkezden anahtar sözcüklerle yapılan yayın taramasında YİP'in uygulamadaki etkililiği ile doğrudan ilgili toplam on sekiz yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Bu tezlerin üniversitelere göre dağılımı şu şekildedir: Abant İzzet Baysal (f=1), Afyon Kocatepe (f=1), Çanakkale 18 Mart (f=1), Fırat (f=1), Gazi (f=2), Gaziantep (f=1), Marmara (f=1), Muğla (f=1), Sakarya (f=1), Selçuk (f=3), Yeditepe (f=2), Yüzüncü yıl (f=3).

Çalışmanın verilerini teşkil eden on sekiz yüksek lisans tezi, önce demografik özelliklerine göre tasnif edilerek yorumlanmıştır. Yorumlamada betimsel istatistiklerden "f" ve % alma tekniklerinden yararlanılmıştır. Sonra da veriler, tezin amacı, yöntemi, veri toplama aracı /araçları değişkenlerine göre frekans ve yüzde tabloları oluşturularak gruplandırılmış ve yorumlanmıştır.

BULGULAR

YİP İle İlgili Tezlerin Demografik Tasnifi

YİP İle İlgili Yüksek Lisans Tezlerinin Yayın Yıllarına İlişkin Bulgular ve Yorumları

2006-2011 yılları arasında gerçekleştirmiş olan YİP ile ilgili tezlerin yıllara göre dağılımı tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1.

YİP ile İlgili Tezlerin Yayın Yıllarına Göre Dağılımı

Yayın yılı	f	%
2006	7	38,9
2007	1	5,6
2008	1	5,6
2009	7	38,9
2011	2	11
Toplam	18	100

Tablo 1’de yer alan YİP’in uygulamadaki etkililiğine yönelik lisansüstü tezlerin yayın yılına göre dağılımını bakıldığında, en fazla çalışmanın 2006 (%38,9) ve 2009 (%38,9) yıllarında yapıldığı görülmektedir. Bunu %11 ile 2011 yılı izlemektedir. Yine aynı tablodan, YİP’in uygulamadaki etkililiğine yönelik, 2006-2011 yılları arasında toplam 18 tezin yapıldığı görülmektedir. Bazı kesimlere göre, TES için ciddi bir dönüşüm olan; bazılarına göre ise, bir kırılma noktasını ifade eden 2004 yılı eğitim reformunun en somut ürünü olan YİP ile ilgili olarak sadece 18 tezin gerçekleştirilmiş olması, yetersiz olarak değerlendirilebilir.

YİP İle İlgili Yüksek Lisans Tezlerinin Danışman Unvanına İlişkin Bulgular ve Yorumları

YİP’e yönelik 2006-2011 yılları arasında gerçekleştirmiş olan yüksek lisans tezlerinin danışman öğretim üyesi unvanı değişkenine göre dağılımı tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2.

YİP ile İlgili Tezlerin Danışman Unvanına Göre Dağılımı

Danışman unvanı	F	%
Yrd. Doç. Dr.	11	61,2
Doç. Dr.	4	22,2
Prof. Dr.	3	16,6
Toplam	18	100

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmannın veri kaynaklarını oluşturan on sekiz yüksek lisans tez danışmanlığının büyük çoğunluğunun (%61,2) Yrd. Doç. Dr. unvanlı öğretim üyeleri tarafından yürütüldüğü anlaşılmaktadır. Bunu Doç. Dr. (%22,2) ve Prof. Dr.

(16,6) unvanları izlemektedir. Bu durum, profesörlerin YİP'in uygulamadaki etkililiği konusuna yeterince ilgi duymamalarından ziyade, yönetim görevleriyle çok fazla meşgul olmaları ile ilgili olabilir. Bunun başlıca sakıncası ise, YİP gibi güncel ve tartışmalı bir konuda, Prof. Dr. unvanlı öğretim üyelerinin bilimsel birikim ve deneyimlerinden yeterince yararlanamama olabilir.

YİP İle İlgili Yüksek Lisans Tezlerinin Araştırmacı Cinsiyetine İlişkin Bulgular ve Yorumları

YİP ile ilgili olarak 2006-2011 yılları arasında gerçekleştirmiş olan yüksek lisans tezlerinin araştırmacı cinsiyeti değişkenine göre dağılımı tablo 3'de görülmektedir.

Tablo 3.

YİP ile İlgili Tezlerin Araştırmacı Cinsiyetine Göre Dağılımı

Cinsiyet	F	%
Kadın	11	61,1
Erkek	7	38,9
Toplam	18	100

YİP'in uygulamadaki etkililiğine yönelik olarak 2006-2011 yılları arasında yapılmış olan yüksek lisans tezlerinin çoğunlukla (%61,1) kadın araştırmacılar tarafından gerçekleştirildiği tablo 3'ten anlaşılmaktadır. Erkeklerin oranı ise %38,9'dur. Bu bulgu, kadın araştırmacıların YİP'e daha fazla ilgi duyduklarının bir işareti sayılabilir. Ancak daha detaylı yorumlar için, bilimsel araştırmalarda cinsiyetin etkili bir faktör olup olmadığına yönelik verilere ihtiyaç duyulmaktadır.

YİP İle İlgili Tezlerin Amacı

YİP ile ilgili yüksek lisans tezlerinin amaçlarına göre dağılımı tablo 4'de görülmektedir.

Tablo 4.

YİP ile İlgili Tezlerin Amaç Değişkenine Göre Dağılımı

Tezin Amacı	f	%
Öğretmen görüşlerine göre YİP'in uygulamadaki etkinliğinin belirlenmesi	9	50,00
YİP hakkında öğretmen görüşlerinin belirlenmesi	4	22,22
YİP'in ölçme-değerlendirme yaklaşımına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi	1	5,56
Müfettiş, yönetici ve öğretmen görüşlerine dayalı olarak YİP'in uygulanmasında karşılaşılan sorunların değerlendirilmesi.	1	5,56
YİP'in YİBO ve taşınmalı okullarda uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi	1	5,56
YİP'in birleştirilmiş sınıflarda uygulamadaki etkililiğini belirleme	1	5,56
YİP bağlamında eğitim teknolojisi kullanıma yönelik öğretmen görüşlerinin belirlenmesi	1	5,56
Toplam	18	100

Tablo 4, incelendiğinde 2006–2011 yılları arasında YİP ile ilgili gerçekleştirilmiş yüksek lisans tezlerinin yarısının, bu programların uygulamadaki etkililiğine yönelik olduğu görülmektedir. Farklı derslerin öğretim programlarıyla ilgili bu araştırmalar, sonuç (hedef, ürün) odaklı program değerlendirme çalışmaları olarak nitelendirilebilir. Ancak sadece programın sonuçlarına bakarak, programın etkililiği hakkında hüküm vermek zor olduğundan (Erden, 1998; Ertürk, 1998), bu çalışmaların YİP’in uygulamadaki etkililiğini ortaya koymada yetersiz kaldıkları söylenebilir. Bu yetersizliğin, büyük oranda seçilen “sonuç odaklı program değerlendirme” yaklaşımından kaynaklandığı söylenebilir.

YİP’in uygulamadaki etkililiğine yönelik tezleri, %22,22’lik oranla YİP hakkında öğretmen görüşlerinin belirlenmesi araştırmaları izlemektedir. YİP’i sınıfta uygulayan olarak öncelikli söz sahibi olmasına karşın, programları tek başına öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirmek sınırlı bir yaklaşımdır. Bu sınırlılık, sadece bir tezde müfettiş, yönetici ve öğretmen görüşleri alınarak aşılmaya çalışılmıştır. İlgili literatür (Demirel, 1999; Varış, 1996; Büyükkaragöz, 1997) incelendiğinde, herhangi bir eğitim programının uygulamadaki etkililiğinin, tüm boyutlarıyla belirlenebilmesi için, programı uygulayan ve programdan etkilenen tüm paydaşlardan veri toplanmasının gerektiği belirtilmektedir. Ayrıca bu verilerin, tek bir araçla değil; gözlem-görüşme-anket üçlemesi gibi, veri çeşitlemesiyle toplanması gerektiği de bilinmektedir. Buna göre, sadece öğretmenlerden görüş almaya dayalı olarak gerçekleştirilen sözü geçen tezlerin, YİP’in uygulamadaki etkililiğini tüm boyutlarıyla ortaya koyması bakımından sınırlı kaldıkları söylenebilir. Araştırmacıların veri çeşitlemesinden kaçınmaları, zaman ve maliyet gibi birçok nedene bağlı olabilir.

Tablo 4 incelendiğinde, YİP’in, YİBO ve taşınmalı ilköğretim okullarında uygulanabilirliği ile YİP’in birleştirilmiş sınıflarda uygulanabilirliğine yönelik de birer tez çalışması yapıldığı görülmektedir. Bu iki tez, YİP’in, ülkemizin gerçeği olan YİBO, taşınmalı ilköğretim okulları ve birleştirilmiş sınıflar gibi farklı durumlara uygulanması sorununa temas etmesi bakımından önemlidir. Çünkü YİP’in, normal öğretim ve normal sınıf koşullarında uygulanması bile tartışılırken, bunun farklı okul ve sınıf uygulamalarına yönelik araştırmaların yapılması önemlidir.

YİP’in “en zayıf halkalarından birisi” (Küçükahmet, 2005: 381) olduğu iddia edilen ölçme-değerlendirme boyutuna yönelik, 2006–2011 yılları arasında sadece bir tez çalışması yapıldığı tablo 4’ten anlaşılmaktadır. Yine aynı tablodan, YİP bağlamında eğitim teknoloji kullanımına yönelik de bir tezsiz yapılmış olduğu anlaşılmaktadır. Bunlardan özellikle, YİP’in ölçme-değerlendirme ögesine yönelik tez, üzerinde fazlaca çalışma olmadığı ve bu öge genelde sorunlu kabul edildiği için (Korkut, 2006) çok önemlidir. Bu alanla ilgili araştırmaların sınırlı olması, YİP’in geleneksel ölçme-değerlendirme yaklaşımlarına ek olarak, gündeme getirdiği alternatif ölçme-değerlendirme yaklaşımlarının bilinmemesiyle ilgili olabilir. Nitekim YİP ile ilgili MEB’in gerçekleştirdiği bilgilendirme çalışmalarının yetersiz kaldığı bilinmektedir (EPÖ, 2005).

YİP İle İlgili Tezlerin Veri Toplama Araçları

YİP ile ilgili yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçlarının dağılımı tablo 5’te görülmektedir.

Tablo 5
YİP ile İlgili Tezlerin Veri Toplama Araçları

Veri Toplama Teknikleri	f	%
Anket /Ölçek	17	94,44
Görüşme	1	5,56
Toplam	18	100,0

Tablo 5, YİP ile ilgili olarak 2006–2011 yılları arasında gerçekleştirilmiş olan yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçlarının dağılımını göstermektedir. Buna göre, sözü geçen süreçte tamamlanmış olan toplam on sekiz tezde, veri toplama aracı olarak, büyük çoğunlukla anket/ölçek (%94,44) kullanılmıştır. Bu tezlerin sadece birisinde görüşme (%5,56) kullanılmıştır. YİP'in uygulamadaki etkililiğine ilişkin olarak incelenen lisansüstü tezlerin neredeyse tamamında, veri toplama aracı olarak anketin kullanılmış olması, bir gereklilik olmaktan ziyade, alışlagelen bir duruma bağlıdır denilebilir. Ancak ilgili literatürde, araştırılan konu veya sorunun tüm boyutlarını ortaya çıkarmada anketin sınırlılıklarına ilişkin pek çok bilgi vardır. Örneğin gözlem ve görüşme ile kıyaslandığında anket, derin ve detaylı bilgi vermede oldukça sınırlıdır (Balcı, 1995: 184). Ayrıca anketle ilgili olarak, esnek olmama, cevaplayıcıyı yönlendirme ve cevaplayıcının içtenliği gibi başka sorunlar da vardır (Karasar, 2005: 176). Sosyal bilim araştırmalarında anket, sorunun genişliğini ortaya koyma, verileri standartlaştırma ve sonuçların sayısallaştırılmasında avantajlı olsa da, verilerin açıklığı ve kesinliği noktasında sorunludur. Sosyal araştırmalarda konunun derinliğine irdelenmesi için görüşme, anketten çok daha uygun bir araçtır. Nitekim ankete göre, görüşme, esneklik, ortam kontrolü, anlık tepki, tamlık ve derinlemesine bilgi gibi avantajlara sahiptir (Bailey, 1982: 174; Yıldırım ve Şimşek, 2006: 123). Buna rağmen, çalışma bağlamında incelenen tezlerde, araştırmacıların tamamına yakınının anketi tercih etmelerinin olası nedenlerinden birisi, görüşme tekniğinin *zaman, maliyet ve olası yanlışlık gibi dezavantajlarından* (Bailey, 1982: 175) kaçınma olabilir. Diğer olası bir neden de, veri toplama aracı olarak anketin uygulama kolaylığı veya araştırmacıların bu araca aşina olmaları olabilir.

YİP ile İlgili Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Özgünlüğü

YİP ile ilgili yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçlarının özgünlüğüne yönelik verilerin dağılımı tablo 6'da görülmektedir.

Tablo 6.
YİP ile İlgili Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Özgünlük Durumu

Aracın/Ölçeğin kaynağı	f	%
Araştırmacı tarafından geliştirilmiş	11	61,4
Makaleden alınma	2	11
Yüksek lisans tezinden alınma	2	11
Doktora tezinden alınma	3	16,6
Toplam	18	100

Tablo 6'ya göre, YİP ile ilgili olarak 2006–2011 yılları arasında gerçekleştirilmiş olan lisansüstü tezlerde kullanılan araçların/ölçeklerin %61,4'ü, ilgili araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Bu bulgu, araştırmada, araştırmacının duruma özgü ve bağlamı dikkate alan sorular geliştirmesi bakımından olması gereken bir durum gibi görünmektedir. Ancak bu durum, söz geçen bu araçların/ölçeklerin geçerlik ve güvenilirliğinin bilimsel ölçütlere göre sağlanmış olması koşuluna bağlıdır. Aksi halde bu durum, araştırma sonuçlarını gölgeleyebilir.

Tablo 6'ya göre, tezlerinin %16,6'sında kullanılan araç başkalarının doktora tezinden alınmıştır. Bu oran, yüksek lisans ve makale için %11'dir. Araştırma konusu ve yöntemine uygun; geçerli ve güvenilir olması koşuluyla, başka çalışmalardan anket/ölçek alınmasında bir sakınca yoktur. Ancak burada etik açıdan dikkat edilmesi gereken çok önemli bir nokta, bu araçların kullanılması için gerekli izin alınması ve bunun tezde belirtilmesidir.

SONUÇ

Türkiye'de, MEB'in 2004 yılında çeşitli iç ve dış dinamiklerin tetiklemesiyle gerçekleştirdiği reformun somut bir ürünü olan YİP üzerindeki tartışmalar süregelmektedir. Bu tartışmaların açıklığa kavuşturulmasında YİP'in uygulamadaki etkililiğine yönelik lisansüstü tezlerin incelenmesi önemlidir. Bu çalışmada, 2006–2011 yıllarını kapsayan süreçte çoğu 2006 ve 2009 yıllarında olmak üzere, konuyla doğrudan ilgili sadece on sekiz yüksek lisans tez çalışmasının yapıldığı belirlenmiştir. Bu sayı, konunun güncelliği, ilköğretimin geniş kitleleri ilgilendiren bir konu olması ile altı senelik zaman süreci dikkate alındığında, yetersizdir. Bu sayısal yetersizlik, üniversitelerin sorun çözme potansiyeli hakkında da önemli ipuçları vermektedir. Bu konudaki akademik çalışmaların yetersiz olması, YİP'in uygulamadaki etkililiği konusun tüm boyutlarıyla ortaya çıkarılmasını sınırlamaktadır. Ayrıca bu yetersizlik, MEB tarafından YİP'e ilişkin isabetli kararlar alınması ve bu konuda doğru politikalar geliştirme gibi konular bakımından da önemli bir sınırlılıktır.

Çalışmada, sözü geçen on sekiz yüksek lisans tezinin çoğunlukla (%61,1) kadın öğretim üyeleri tarafından ve yarısından fazlasının da (%61,2) Yrd. Doç. unvanlı öğretim üyelerinin danışmanlığında yürütüldüğü belirlenmiştir. YİP ile ilgili tezlerde danışman olarak Profesörlerin oranının düşük olması (%16,6), YİP ile ilgili olarak Profesörlerin bilimsel birikim ve deneyimlerinden yeterince yararlanamama gibi olumsuz bir sonucu olabilir.

Çalışmada, YİP'in uygulamadaki etkililiğine yönelik gerçekleştirilen lisansüstü tezlerin amaç bakımından yarısının doğrudan soruna odaklı olduğu belirlenmiştir. Ancak bu tezlerin çoğunlukla sonuç odaklı program değerlendirme modelinde yürütülmüş olması, sorunun bütün boyutlarıyla ortaya çıkarılmasını sınırlayan bir durumdur. YİP ile ilgili 2006–2011 sürecinde gerçekleştirilen yüksek lisans tezlerinin %22,22'si ise, konuyla ilgili öğretmen görüşlerini belirlemeye yöneliktir. Konuyla ilgili öğretmen görüşleri önemli olmakla birlikte, programın diğer paydaşlarını göz ardı ettiği için, bu çalışmalar da, sorunu bütün boyutlarıyla ortaya koyma bakımından sınırlı kalmışlardır.

Çalışmada ulaşılan diğer bir sonuç da, YİP'in uygulamadaki etkililiğine yönelik gerçekleştirilen lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçları tercihiyle ilgilidir. Bu tezlerin neredeyse tamamında (%94,4) veri toplama aracı olarak anket/ölçek kullanılmış olması ve bunların da büyük oranda (%61,4) ilgili araştırmacılar tarafından geliştirildiği belirlenmiştir. YİP gibi çok boyutlu ve karmaşık bir konuda, söz geçen tezlerde veri toplama aracı olarak tek başına anketin kullanılmış olması, konuyla ilgili derinliğine bilgi verebilme açısından çok önemli bir sınırlıktır. Anketin doğasından kaynaklanan bu sınırlılık, söz konusu tezlerin bulguları ve sonuçlarına da gölge düşürücü niteliktedir. İlgili literatürde anketin doğasından kaynaklanan bu sınırlılıklara ilişkin çokça bilgi olduğu halde, araştırmacıların büyük oranda bu aracı tercih etmiş olmaları, zaman ve maliyetten kaçınma veya bu araca aşına olmalarıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR/REFERENCES

- Akbaş, O. (2006, 14-16 Nisan). Yeni İlköğretim Programının Değer Eğitimi Boyutunun İncelenmesi. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi*, Gazi Üniversitesi Ankara.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2005). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Arslan, M. M. (2005). Cumhuriyetin Kuruluş Felsefesi Açısından Yeni İlköğretim Programları. *Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*, Kayseri, Erciyes Üniversitesi.
- Arslan, M. M. ve Eraslan, L. (2003). Yeni Eğitim Paradigması ve Türk Eğitim Sisteminde Dönüşüm Gerekliliği. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 160.
- Aydın, H. (2006). Eleştirel Aklın Işığında Postmodernizm, Temel Dayanakları ve Eğitim Felsefesi. *Eğitimde politika analizleri ve stratejik araştırmalar*, 1, 27-45.
- Bailey, K.D.(1982) *Methods of Social Research*. Second ed. New York: The Free Press.
- Balcı, A. (1995). Sosyal Bilimlerde Araştırma -Yöntem, Teknik ve İlkeler-.Ankara: 72 TDFO Bilgisayar ve Yayıncılık.
- Borg W.R. ve Gall M.D. (1971)*Educational Research. An Introduction*. Second ed. McKay.
- Büyükkaragöz, S. (1997). Program Geliştirme (2. Baskı). Konya: Kuzucuklar Ofset.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak E., Akgün Ö.E., Karadeniz Ş., Demirel F.(2012).*Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Demirel, Ö. (1999). Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Erden, M. (1998). Eğitimde Program Değerlendirme (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1998). Eğitimde Program Geliştirme (10. Baskı). Ankara: Meteksan A.Ş.
- Gözütok, F. D., Akgün, Ö. E. ve Karacaoğlu, Ö. C. (2005, 14-16 Kasım). İlköğretim Programlarının Öğretmen Yeterlikleri Açısından Değerlendirilmesi, *Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi (15. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Korkut, F. (2006). EPÖ Profesörler Kurulu Yeni İlköğretim Programını Değerlendirme Toplantısı, Eskişehir Sonuç Bildirisi. <http://www.erg.sabanciuniv.edu/>(Erişim: 27.03.2007).
- Kutlu, Ö. (2005). Yeni İlköğretim Programlarının Öğrenci Başarısındaki Gelişimi Değerlendirme Açısından İncelenmesi. *Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

- Küçükahmet, L. (2005, 14–16 Kasım). 2004 Hayat Bilgisi Programının Değerlendirilmesi. *Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*, Erciyes Üniversitesi, Kayseri. Baskı: Ankara: Sim Matbaası.
- MEB (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi (4–5.Sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Oktay, Ayla. (2006). Avrupa’da ve Türkiye’de Eğitimde Reform Çalışmaları. *Türkiye Özel Okullar Birliği Bülteni*, 4 (14), 8-17. İstanbul: Neta Matbaacılık.
- Özden, Y. (1999). Eğitimde Dönüşüm- Eğitimde Yeni Değerler. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Seyidoğlu, H. (1997). Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı. İstanbul: Kurtiş Matbaası.
- Tekışık, H.H. (2005, 14-16 Kasım). Yeni İlköğretim Programlarının Uygulanmasına Öğretmenlerin Hazırlanması. *Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Varış, F. (1996). Eğitimde Program Geliştirme Teori-Teknikler. Ankara: Alkım Yayınları.
- Yangın, B. (2005). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzunun Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 5 (2), 477-516.
- Yaşar, Ş., Gülteki, M., Türkan, B. ve Yıldız, N. (2005, 14-16 Kasım). Yeni İlköğretim Programlarının Uygulanmasına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Hazırbulunuşluk Düzeylerinin ve Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi. *Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Soysal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları, 6. Baskı.

İletişim/Correspondence

Burhan AKPINAR
Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Elazığ- TÜRKİYE
TEL: 0424 237 00 00/ 4932
bakpinar@firat.edu.tr

Ayşenur DÖNDER
Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Elazığ- TÜRKİYE

Osman KARAHAN
Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Elazığ- TÜRKİYE